

Святненко Іван Олександрович (Запоріжжя) – кандидат соціологічних наук, доцент, докторант кафедри соціології та соціальної роботи, Класичний приватний університет.

ТЕХНОЛОГІЇ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА В ІНСТИТУЦІЯХ СІМ'Ї, ВИХОВАННЯ ТА ОСВІТИ

Технології передбачають перенавчання чоловіка (починаючи з дитинства та підліткового віку) із використання простору та його об'єктів у власних кордонах (це моя кімната, моє ліжко, мої іграшки) до практик порушення кордонів особистого простору [1- 4].

Так, на ігрових майданчиках матері можуть заохочувати дії маленьких дівчаток щодо хлопчиків по виявленню поступливості щодо іграшок хлопчика, демонструючи разом із цим нетерпимість у випадку спроб хлопчика погратися дівчачими іграшками. В сім'ях із двома і більше дітьми це може виявлятися в несправедливому розподілі публічного і приватного простору (напр., сестра має окрему кімнату, а брат її не має; якщо кімната одна, то дівчинка має своє спальне місце за ширмочкою, хлопець спить на спільному ліжку і т.п.

В пізнішому підлітковому віці це виявляється в нерівному ставленні до контактів хлопчика і дівчинки: хлопчик дає ретельний звіт на предмет того, з ким, коли я і як він буде контактувати, від дівчинки такого звіту не вимагають; дівчата наполягають на тому, що їм з подругами треба "потаємничати", наполягаючи, при цьому, на присутності в комунікативному колі чоловіків і в чоловічих компаніях під час спілкування чоловіків на чоловічі теми (у них, мовляв, не повинно бути секретів від жінок і т.п.).

Цільовим призначенням такої технології стає деперсоналізація чоловіка і перетворення його на істоту із "октройованими" правами (або ж правами, які жінка йому "дарує" в контексті розпорядження його ж ресурсами, якими сам чоловік користується ніби з її дозволу).

Зрозуміло, що в комунікації майбутнього чоловіка дифузія кордонів гендерної сегрегації означає, по-перше, заблокування системи внутрішньо-спільнотного гендерного виховання, що позначається на рівні маскуліності чоловіків в бік її зменшення та, відповідно, зростання фемінності. По-друге, останнє непрямо впливає на соціальні інститути, від функціонування яких залежить підтримання кордонів життєвого простору суспільства.

Означена група технологій є доволі поширеною в дошкільних та шкільних навчальних закладах, відпочинкових таборах та інших місцях перебування дітей двох статевих груп [5-8].

Здебільшого вихователі (вчителі та ін.. педагогічні працівники) жіночої статі по-різному реагують на акти фізичного насильства дівчат щодо хлопців. Реакцією на насильство дівчат щодо хлопців найчастіше буває непомічання або номінальні моральні санкції (зауваження).

З іншого боку, на протигагу цьому, насильство з боку хлопців щодо дівчат тягне за собою бурхливі емоційні реакції, які супроводжуються серйозними стягненнями (викликом до директора, викликом до дитсадка (школи) батьків із відповідними нотаціями, відмітками про незадовільну поведінку в щоденнику тощо) [9]. Практики подібного гатунку мають привчити майбутніх чоловіків до думки про те, що їхнє насильство щодо жінок є неприродним і караним, в то час як насильство жінок щодо них – природним і безкарним. В соціопсихічному аспекті безкарність насильства з боку жінки означає стовідсоткову віктимізацію чоловіків (їх перетворення на пасивно- очікуючу жертву)[11-12].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бендас Т.В, Гендерная психология./Т.В, Бендас //Учебное пособие.- СПб.: Питер, 2006 - 431 с
2. Берн Ш. Гендерная психология. — СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2002. - 320 с.
3. Бондар Г.Г. Соціокультурні засади концептуалізації гендерної нерівності в українському суспільстві./Бондар Г.Г. - Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата соціологічних наук за спеціальністю 22.00.01. - теорія та історія соціології.- Запоріжжя, Класичний приватний університет, 2012.-266 с.
4. Крячко В.І. Українська ментальність: соціодіагностичний аспект./В.І. Крячко.- Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата соціологічних наук за спеціальністю 22.00.01. - теорія та історія соціології.- Запоріжжя, Класичний приватний університет, 2010.-216 с.
5. Новоселов О. Женщина. Учебник для мужчин.- Электронний ресурс.- Режим доступу: <http://humans-ethology.com/#reader1>
6. Розя Ю.Ю. Смертність в Україні: теоретико-соціологічний аспект.- Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата соціологічних наук за спеціальністю 22.00.01. - теорія та історія соціології.- Запоріжжя, Класичний приватний університет, 2013.-218с.
7. Романенко Ю.В., Святненко І.О., Зінченко А.А. Візуалізації в медійно-комунікаційному просторі: соціо-системологічний підхід./[Текст]/Ю.В. Романенко, І.О. Святненко, А.А. Зінченко.- Монографія 3-х авторів.- К.: Вид-во ІМВ, 2014.-436 с.
8. Романенко Ю.В., Святненко І.О., Поцелуйко А.О., Ташченко А.Ю., Медведєва Ю.Ю. Етнічні ідентичності в дзеркалі тілесності та практик харчування.- Монографія 5-ти авторів/Ю.В, Романенко, І.О. Святненко, А.О. Поцелуйко, А.Ю.Ташченко, Ю.Ю. Медведєва.- К.: Вид-во ДУТ, 2015.-437 с.
9. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции.-[Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://osp.kgsu.ru/library/PDF/315.pdf>
10. Фрейд З. Тотем и табу: Психология культуры и религии.-[Текст]// Пер. М.В.Вульфа. - М. : Изд. дом Вульфа 1923. -172 с.
11. Этническая идентичность: социосистемологическое измерение геополитики/ ред.-коорд. Романенко Ю.В. [Я.В.Зоська, Ю.Ю. Медведєва, Ю.В. Романенко, И.А. Святненко, Н.В. Туленков, Е.А. Хомерики].- Монография.- К.: Меркьюри-Подолье, 2016.- 368 с.
12. Dobbins M.-P., Mulligan J. Black Matriarchy: Transforming a Myth of Racism into a Class Model/ M.-P Dobbins, J. Mulligan Journal of Comparative Family Studies.-Vol. 11, No. 2 (SPRING 1980), pp. 195-217.